ΘΕΜΙΣ ΒΕΛΕΝΗ

Δρ Ιστορικός της Τέχνης | Πολιτιστική Διαχειρίστρια, Εφορεία Αρχαιοτήτων Ημαθίας, Υπουργείο Πολιτισμού

Θεσσαλονίκη | t.veleni@ihu.edu.gr | velenith@yahoo.gr

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΠΡΟΦΙΛ

Ιστορικός της Τέχνης και Πολιτιστική Διαχειρίστρια με πολυετές διδακτικό και ερευνητικό έργο σε πανεπιστημιακά ιδρύματα της Ελλάδας, της Ισπανίας και των Ηνωμένων Πολιτειών. Το επιστημονικό της έργο επικεντρώνεται στη διακαλλιτεχνικότητα, με ιδιαίτερη έμφαση στις σχέσεις εικαστικών τεχνών και μουσικής, στην ψηφιακότητα και τις τέχνες, την πολιτιστική διαχείριση, και τον οπτικό πολιτισμό. Στα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται επίσης η συναισθησία και η πολυαισθητηριακή πρόσληψη της τέχνης, με έμφαση στις εφαρμογές τους στην καλλιτεχνική και μουσειακή εκπαίδευση, η αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών στην καλλιτεχνική δημιουργία και τη μουσειακή εκπαίδευση και πρακτική, καθώς και οι σχέσεις τέχνης και πολιτισμικής ταυτότητας.

ΣΠΟΥΔΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ

- 2012 — Διδακτορικό Δίπλωμα Ιστορίας της Τέχνης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (άριστα παμψηφεί). Διατριβή: «Εικαστικές τέχνες και μουσική (τέλη 19ου–20ός αιώνας). Συναισθητικοί πειραματισμοί και πολυαισθητηριακές εφαρμογές. Από τη συναισθησία στην πολυαισθητηριακή συνέργεια». Υποτροφία ΙΚΥ, Αριστείο Επιτροπής Ερευνών ΑΠΘ.
- 2019 — Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Διοίκησης Πολιτισμικών Μονάδων, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (8,8/10)
- 2006 — Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ιστορίας της Τέχνης, ΑΠΘ (άριστα, υποτροφία ΙΚΥ). Αντικείμενο: μουσική και ζωγραφική στη Ρωσική Πρωτοπορία, με έμφαση στον Mikhail Matiushin.
- 2003 — Πτυχίο Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, ΑΠΘ (8,85/10). 2006 — Δίπλωμα Πιάνου, Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης (άριστα παμψηφεί).

ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑ

- 2019–2022 — Μεταδιδακτορική έρευνα, Τμήμα Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ ΑΠΘ (υποτροφία ΙΚΥ): ο μύθος της Αρπαγής της Ευρώπης και η συγκρότηση της πολιτισμικής ταυτότητας της ΕΕ μέσα από εικαστικές αναπαραστάσεις και εκθέσεις.
- 2013–2015 — Scientific Residency, Stevens Institute of Technology, New Jersey: θεωρητική τεκμηρίωση και ανάπτυξη διαδραστικής πολυμεσικής μεθόδου διδασκαλίας της Ιστορίας της Τέχνης για σχολικά και μουσειακά περιβάλλοντα.

ΚΥΡΙΕΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Υποτροφίες ΙΚΥ για μεταπτυχιακές, διδακτορικές και μεταδιδακτορικές σπουδές· Αριστείο Επιτροπής Ερευνών ΑΠΘ· υποτροφία Ενυάλιου Κληροδοτήματος για έκδοση της διδακτορικής διατριβής· 2ο βραβείο επιστημονικού poster Balkan Museum Without Barriers (2018).

ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος (ΔΙΠΑΕ)

2017–2026 — Διδασκαλία, κυρίως αυτοδύναμη, στην αγγλική γλώσσα στο ΠΜΣ «Δίκαιο Τέχνης και Διαχείριση Τέχνης» (MA in Art Law and Arts Management), συμπεριλαμβανομένης της θέσης Ακαδημαϊκής Υποτρόφου 2025–2026. Ενδεικτικά μαθήματα:

- Arts Management · Arts Management Applications · Digitality and the Arts · Marketing for Cultural Organisations

2021–2022 — Αυτοδύναμη διδασκαλία Ιστορίας της Τέχνης και της Αρχιτεκτονικής III–IV (Μοντέρνα και Σύγχρονη Τέχνη), Τμήμα Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής ΔΙΠΑΕ.

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

2016–2025 — Αυτοδύναμη διδασκαλία της ετήσιας θεματικής ενότητας «Η Ιστορία των Τεχνών στην Ευρώπη» στο προπτυχιακό πρόγραμμα «Σπουδές στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό».

Πανεπιστήμιο της Γρανάδας (Ισπανία), Σχολή Καλών Τεχνών

2012–2026 — Επαναλαμβανόμενη προσκεκλημένη διδασκαλία στην αγγλική γλώσσα σε μεταπτυχιακά προγράμματα Εικαστικών Τεχνών και Καλλιτεχνικής Εκπαίδευσης, με αντικείμενο «Εικαστικές τέχνες και μουσική: Ιστορία–Θεωρία–Πράξη».

2012–2019 — Σχεδιασμός και διδασκαλία βιωματικών εργαστηρίων “Drawing Music: Incomplete Map of Sound Memories”.

Stevens Institute of Technology, ΗΠΑ, College of Arts & Letters

2013–2015 — Επισκέπτρια Επίκουρη Καθηγήτρια. Αυτοδύναμη διδασκαλία 11 εξαμηνιαίων μαθημάτων στην αγγλική γλώσσα: Art History, Modern and Contemporary Art, Visual Arts and Music, Media Culture and Theory, Introduction to Art and Technology, History of Design. Εφαρμογή μικτής μάθησης με Moodle και Canvas.

Άλλοι εκπαιδευτικοί φορείς (ενδεικτικά)

2022–2026 — Ετήσιο μάθημα Ιστορίας της Τέχνης, Δραματική Σχολή Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος.

2017–2018 — «Αισθητική Διάσταση στη Σύγχρονη Τέχνη και Ψηφιακά Μέσα», Σχολή Καλών Τεχνών ΑΠΘ.

2010–2011 — Ιστορία της Τέχνης και Μουσική Τοπίου, ΤΕΙ Καβάλας.

2018–2022 — σεμινάρια Πανεπιστημίου Αιγαίου στη διακαλλιτεχνικότητα, την ψηφιακή τέχνη, την αισθητική και τη μουσειακή εκπαίδευση.

ΕΠΙΒΛΕΨΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΔΙΑΤΡΙΒΩΝ

2017–2026 — Επίβλεψη και συνεπίβλεψη σαράντα οκτώ (48) μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών (43 επιβλέψεις και 5 συνεπιβλέψεις) στο MA in Art Law and Arts Management του ΔΙΠΑΕ σε θέματα *Σύγχρονης ψηφιακής τέχνης, νέων μέσων και των αισθητικών και θεωρητικών προσεγγίσεών τους*, *Πολιτιστικής διαχείρισης*, *Σύγχρονων μουσείων*, *Αγοράς τέχνης* και *Πολιτιστικής κληρονομιάς*.

2012–2021 — Συμμετοχή σε οκτώ (8) εξεταστικές επιτροπές διδακτορικών διατριβών της Σχολής Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου της Γρανάδας (Ισπανία). Επιπλέον, το 2014 συμμετοχή ως μέλος της τριμελούς εισηγητικής επιτροπής της διδακτορικής διατριβής της Marta Madrid Manrique, με κύριο επιβλέποντα τον καθηγητή Ricardo Marín Viadel.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Το ερευνητικό της έργο αναπτύσσεται στο πεδίο της Ιστορίας και Θεωρίας της Τέχνης, με ιδιαίτερη έμφαση στις σχέσεις εικαστικών τεχνών και μουσικής, τη διακαλλιτεχνικότητα, τη συναισθησία και την πολυαισθητηριακή πρόσληψη της τέχνης. Εξετάζει επίσης τις εφαρμογές των παραπάνω στην καλλιτεχνική και μουσειακή εκπαίδευση, τη σύγχρονη ψηφιακή τέχνη και τις νέες μορφές καλλιτεχνικής δημιουργίας, καθώς και τις σχέσεις μεταξύ τέχνης, πολιτισμικής ταυτότητας και πολιτιστικής κληρονομιάς.

Επιλεγμένα ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα

- 2023–2024 | «Χρώμα σε Καμβά». Επιστημονική σύμβουλος σε πρόγραμμα προσβάσιμης Ιστορίας της Τέχνης για τυφλά άτομα, της Εθνικής Ομοσπονδίας Τυφλών σε συνεργασία με την Off Stream, υπό την αιγίδα και με την υποστήριξη του Υπουργείου Πολιτισμού.
- 2017–2019 | Artistic Research and Arts-based Research in Visual Arts, Art Education and Social Activism. Συμμετοχή ως ερευνήτρια σε ερευνητικό πρόγραμμα της Σχολής Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου της Γρανάδας (Ισπανία).
- 2009–2012 | SQF Humart – Tuning Educational Structures in Europe. Συντονίστρια της συμμετοχής του Τομέα Ιστορίας της Τέχνης του ΑΠΘ σε ευρωπαϊκό πρόγραμμα για τη διαμόρφωση πλαισίων προσόντων και την εκπαίδευση στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες και τις Τέχνες.
- 2008–2010 | Four Corners (MEDIA). Υπεύθυνη συντονισμού της ελληνικής συμμετοχής σε ευρωπαϊκό εκπαιδευτικό πρόγραμμα για φοιτητές κινηματογραφικών σχολών και πανεπιστημίων.
- 2005–2007 | Ερευνητική τεκμηρίωση και ψηφιοποίηση πολιτιστικών συλλογών. Συμμετοχή στο πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας» του Τελλογλείου Ιδρύματος Τεχνών ΑΠΘ και στο ερευνητικό πρόγραμμα «Ελληνικά Μουσικά Όργανα: Αναζητήσεις σε εικαστικές και γραμματειακές μαρτυρίες (2000 π.Χ.–2000 μ.Χ.)» του Αρχείου Μουσικής Εικονογραφίας ΑΠΘ.

ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΕΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΝΕΔΡΙΑ και ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΣΤΡΟΓΓΥΛΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Έχει συμμετάσχει με επιστημονικές ανακοινώσεις σε περισσότερα από είκοσι πέντε (25) συνέδρια και ημερίδες στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Οι εισηγήσεις της καλύπτουν ζητήματα Ιστορίας και Θεωρίας της Τέχνης, διακαλλιτεχνικότητας, συναισθησίας και πολυαισθητηριακής πρόσληψης, ψηφιακής τέχνης, καλλιτεχνικής και μουσειακής εκπαίδευσης, καθώς και πολιτισμικής ταυτότητας, αναδεικνύοντας τη διεπιστημονική διάσταση του ερευνητικού της έργου.

- 2026 — «Τέχνη και συμπερίληψη: το παράδειγμα του προγράμματος Χρώμα σε Καμβά. Μία πολυαισθητηριακή Ιστορία της Τέχνης», Συνέδριο «Συμπερίληψη στο μουσείο και στην τέχνη» Πανεπιστημίου Μακεδονίας (συλλογική εισήγηση).

- 2024 — Συμμετοχή στη στρογγυλή τράπεζα «Πολιτιστική Διαχείριση και Τουρισμός», στο πλαίσιο της ημερίδας «Από το Ανάκτορο των Αιγών στον Παρθενώνα: Μνημεία, Μουσεία, Αειφορία», της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ημαθίας, Δεκέμβριος.
- 2024 — «Διακαλλιτεχνικότητα στην Τέχνη και την Εκπαίδευση: Θεωρητικές Βάσεις, Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις και Παιδαγωγικές Εφαρμογές», Ημερίδα Ελληνικού Κέντρου Τέχνης και Πολιτισμού.
- 2023 — "From Pygmalion, the Mythical Creator, to Ai-Da, the Robot Artist", 13th Beyond Humanism Conference.
- 2022 — "Europa and the European Union: Unveiling Their Intertextual Relationship…", 15th World Congress of Semiotics.
- 2021 — "The 'In-between Space' in the Europa and the Bull Myth…", Association for Art History Annual Conference.
- 2012 — "Virtual Reality and Multisensory Stimulation: A Joint Method of Teaching Art History", InSEA European Congress.

ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ, ΕΠΙΜΕΛΗΤΙΚΗ και ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Παράλληλα με το ακαδημαϊκό και ερευνητικό της έργο, διαθέτει πολυετή επαγγελματική εμπειρία στον πολιτιστικό τομέα, με δραστηριότητα στην πολιτιστική διαχείριση, την επιμέλεια εκθέσεων, τη μουσειακή πρακτική και τον σχεδιασμό εκπαιδευτικών και πολιτιστικών δράσεων. Έχει επιμεληθεί περισσότερες από 20 εκθέσεις και έχει συνεργαστεί με μουσεία, πολιτιστικούς οργανισμούς και φορείς στην Ελλάδα και το εξωτερικό, συνδυάζοντας την επιστημονική έρευνα με την εφαρμοσμένη πολιτιστική διαχείριση.

Ενδεικτικά:

2024–σήμερα | Εφορεία Αρχαιοτήτων Ημαθίας, Υπουργείο Πολιτισμού. Μόνιμη υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Πολιτιστικής Διαχείρισης.

2023–σήμερα | Κέντρο Πολιτισμού Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου.

2015–2019 | Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών ΑΠΘ. Ιστορικός της Τέχνης και επιμελήτρια εκθέσεων, με δραστηριότητα στην οργάνωση και επιστημονική υποστήριξη εκθέσεων και πολιτιστικών εκδηλώσεων.

2006–2012 | Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης και Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης. Επαγγελματική δραστηριότητα στους τομείς των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, της πολιτιστικής επικοινωνίας και των δημοσίων σχέσεων. Συντονισμός της ελληνικής συμμετοχής στο ευρωπαϊκό εκπαιδευτικό πρόγραμμα Four Corners, με την υποστήριξη του ευρωπαϊκού προγράμματος MEDIA.

Ενδεικτικές επιμέλειες εκθέσεων

«Ευρήματα της καθημερινότητας. Ένα σύγχρονο δωμάτιο θαυμάτων», Βυζαντινό Μουσείο Βέροιας (2026).

«Γυναίκες απτές», Στέφανος Δασκαλάκης – Γιώργος Ρόρρης, Πολυκεντρικό Μουσείο Αιγών (2025).

«Οι Δικοί μας Άνθρωποι», Βυζαντινό Μουσείο Βέροιας (2024).

«Ο Ντελακρουά σκηνοθετεί το '21», Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών ΑΠΘ (2016–2017).

«Μεσογειακά Παλίμψηστα», 4η Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης (2013).

«Las Incantadas», Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης (2012–2013).

ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Το επιστημονικό και συγγραφικό της έργο περιλαμβάνει περισσότερες από 40 δημοσιεύσεις και επιστημονικές επιμέλειες, μεταξύ των οποίων μονογραφίες, άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές, κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους, δημοσιεύσεις σε πρακτικά συνεδρίων και κείμενα σε καταλόγους εκθέσεων.

Ακολουθούν επιλεγμένες δημοσιεύσεις:

Μονογραφίες και βιβλία

- Βελένη, Θ. (2018). *Θέματα πολιτιστικής διαχείρισης*. Θεσσαλονίκη: Βάνιας. ISBN 978-960-288-361-7.
- Βελένη, Θ. (2017). *Γιώργος Γουναρόπουλος: Addenda*. Θεσσαλονίκη. ISBN 978-618-5239-08-4.
- Βελένη, Θ. (2014). *Εικαστικές τέχνες και μουσική (19ος–20ός αιώνας). Από τη συναισθησία στην πολυαισθητηριακή συνέργεια*. Θεσσαλονίκη: Ενυάλιο Κληροδότημα. ISBN 978-960-93-5870-5.

Άρθρα σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά

- Veleni, T. (2024). “Exploring Intermediality in Art History and its Application in the Educational Sector”. Syn-thèses, 15. DOI: 10.26262/st.v0i15.10112.
- Veleni, T. (2022). “The ‘In-between’ Element of the Europa and the Bull Myth: Responses by Contemporary Greek Artists (2002–2018) to the Myth’s Politicisation by the EU”. Image & Text, 36. DOI: 10.17159/2617-3255/2022/n36a18.

Δημοσιεύσεις σε συλλογικούς τόμους, καταλόγους εκθέσεων και πρακτικά συνεδρίων

- Veleni, T. (2022). “Europe personified”. In P. Christodoulou & A. Mitchell (Eds.), When Walls Talk! Posters: Promotion, Propaganda and Protest. Luxembourg: Publications Office of the European Union, p. 61. [Exhibition catalogue, House of European History, Brussels].
- Βελένη, Θ. (2020). «Εικαστικές τέχνες και μουσική: Διαθεματικές προσεγγίσεις στην καλλιτεχνική εκπαίδευση». Στα πρακτικά του συνεδρίου Για μια Σχολή Εικαστικών Τεχνών του 21ου Αιώνα. Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας.
- Βελένη, Θ. (2018). «Άυλη πολιτιστική κληρονομιά: η μαστίχα Χίου και η μουσειακή αξιοποίησή της». Τιμητικός τόμος για τον Μιλτιάδη Παπανικολάου. Θεσσαλονίκη: Βάνιας
- Βελένη, Θ. & Κουράκης, Ο. (2016). «Πολιτισμικό παρελθόν και τεχνολογία του μέλλοντος: ανοίγοντας διαύλους επικοινωνίας». Πρακτικά 1ου Πανελλήνιου Συνεδρίου Ψηφιοποίησης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, σσ. 499–516.
- Veleni, T. & Kourakis, O. (2012). “Virtual Reality and Multisensory Stimulation: A Joint Method of Teaching Art History”. Proceedings of InSEA 2012, σσ. 600–611.
- Βελένη, Θ. (2009). «Συναισθησία: εικαστική μεταγραφή ενός νευροβιολογικού φαινομένου». Πρακτικά Γ΄ Διεθνούς Συνεδρίου Ιστορίας της Τέχνης, σσ. 97–112.

Επιστημονικές επιμέλειες

- Βελένη, Θ. (επιμ.). Μεσογειακά Παλίμψηστα: Μία συνομιλία του Δημήτρη Ξόνογλου με τον πάπυρο του Δερβενίου. Κατάλογος έκθεσης (2014).
- Veleni, T. (επιμ.). Robert Haller: Standing Nudes and Megaliths. Κατάλογος έκθεσης, Archaeological Museum of Thessaloniki (2013).

Υπό έκδοση

- Βελένη, Θ. Εκθέσεις και Συλλογές Σύγχρονης Τέχνης σε Αρχαιολογικά Μουσεία: Η περίπτωση του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Βάνιας. ISBN 978-960-288-380-8.
- Marín Viadel, R., Jódar Miñarro, A. & Veleni, T. (επιμ.). Visual Interpretations of the Byzantine Museum of Veroia: A Visual A/r/tography Event at the Byzantine Museum of Veroia. Πανεπιστήμιο της Γρανάδας.
- «Art for learning στο Βυζαντινό Μουσείο Βέροιας: αρχαιολογικά ευρήματα, σύγχρονες εικαστικές εγκαταστάσεις και εκπαιδευτικές δράσεις» (συλλογική εργασία, πρακτικά συνεδρίου Το Αρχαιολογικό Έργο στη Μακεδονία και Θράκη 2026).